

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

*A MAB Testületének 2024/7/XX sz. határozatával elfogadott eljárásrend
Hatályos: 2025. január 1. napjától*

Útmutató működő doktori iskolák ESG-alapú akkreditációs eljárásához

II. rész: Eljárásrend

M A B

MAGYAR FELSŐOKTATÁSI
AKKREDITÁCIÓS BIZOTTSÁG

A MAB Testületének 2024/7/XX sz. határozatával elfogadott eljárásrend
Hatályos: 2025. január 1. napjától

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	3
II. Az akkreditációs eljárás folyamata	4
III. Főbb irányelvek az önértékelés elkészítéséhez	6
Melléklet.....	9
ELJÁRÁSINDÍTÓ REKTORI KÉRELEM	9

I. Bevezetés

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) a felsőoktatási intézmények kérésére lefolytatja a működő doktori iskolák akkreditációs eljárását.

A MAB minőséghitelesítési eljárásainak alapját az Európai Felsőoktatási Térség (European Higher Education Area, rövidítve: EHEA) mindenkor hatályos minőségbiztosítási standardjai és irányelvei (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, rövidítve: ESG) alkotják. Az ESG meghatározza mind az intézményi (és így a doktori iskolákra is vonatkozó) belső minőségbiztosítási, mind a MAB-ra mint akkreditációs ügynökségre vonatkozó külső minőségbiztosítási tevékenység standardjait és irányelveit.

Az eljárás kiemelt célja a DI-k szakmai támogatása minőségcéljaik elérésében. A MAB ezzel kívánja támogatni, hogy a DI-k a saját maguk által meghatározott célokat egy olyan keretrendszerbe tudják helyezni, amely a tervezéstől a megvalósításon át, az eredmények elemzéséig egy körkörös folyamatot alkot (PDCA-ciklus).

Szójegyzék

DEQAR – Database of External Quality Assurance Results

DOK – Doktori Akkreditációs Kollégium

ESG – Az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának standardjai és irányelvei (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, jelenleg hatályos verzió: 2015)

FOI – felsőoktatási intézmény

MAB – Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

ODT – Országos Doktori Tanács

PDCA – Plan-Do-Check-Act ciklus

II. Az akkreditációs eljárás folyamata

1. szakasz: Eljárás megindítása

Már működő doktori iskola esetében az eljárás megindításához a doktori iskolát működtető intézmény a doktori iskola/iskolák törzstagjainak, oktatóinak és hallgatóinak adatait frissíti az Országos Doktori Tanács adatbázisában (www.doktori.hu, a továbbiakban: ODT-adatbázis), és az intézmény honlapján közzéteszi az akkreditációs eljárás lefolytatásához szükséges alábbi dokumentumok hatályos, aktuális változatát, valamint az elmúlt öt év értékeléséhez szükséges korábbi szabályzati verziókat is:

- képzési program,
- működési szabályzat,
- minőségbiztosítási szabályzat és eljárásrend,
- együttműködési megállapodások¹
- doktori szabályzat.

Ezt követően az intézmény rektora a doktori iskola akkreditációs eljárását elindító kérelmet nyújt be a MAB-hoz (I. sz. melléklet), majd harminc napon belül megkötí az eljárásra vonatkozó szolgáltatási szerződést a MAB-bal, és megfizeti annak díját. A díj összegéről a MAB honlapján tájékozódhat az intézmény.

2. szakasz: Önértékelés elkészítése, formai ellenőrzés, Látogató Bizottság felállítása

A MAB kijelöli az akkreditációs eljárás lebonyolításért, a doktori iskolával való kapcsolattartásért felelős szakreferenst, akitől az intézmény, illetve a doktori iskola az eljárás során felvilágosítást kérhet, és aki támogatást nyújt az esetleges eljárásbeli és szakmai kérdések tisztázásához.

A doktori iskola a MAB önértékelési szempontrendszerében foglaltaknak megfelelően összeállítja, a felsőoktatási intézmény pedig a szolgáltatási szerződésben rögzített határidőre benyújtja a MAB-nak a doktori iskola önértékelését.

A MAB lefolytatja az ODT-adatbázisba feltöltött adatok, az intézmény honlapján közzétett dokumentumok, valamint a benyújtott önértékelés formai ellenőrzését. Ennek keretében ellenőrzi a doktori kormányrendelet 2. § (1)–(2) bekezdésében, 2. § (3) bekezdés a), d) és e) pontjában, 2. § (4)–(5) bekezdésében, 3. §-ában, továbbá 8/A. §-ában (kivélet [3] bekezdés c) pont) rögzített követelményeknek való megfelelést.

A formai ellenőrzéshez kapcsolódóan egy alkalommal, 15 napos határidővel hiánypótlásra van lehetőség. Amennyiben a hiánypótlás határidőre nem teljesül maradéktalanul, a MAB az akkreditációs eljárást megszünteti, és a befizetett díj 70%-át visszaulja az intézmény részére.

Pozitív eredménnyel zárult formai ellenőrzést követően a DOK megválasztja az eljárást lefolytató Látogató Bizottságot. A Látogató Bizottság összetételére vonatkozó szabályokat a DOK Ügy- és Eljárásrendje rögzíti. A MAB a Látogató Bizottság összetételéről tájékoztatja a felsőoktatási intézményt, amely összeférhetlenség esetén a tagokkal szemben 5 napon belül kifogást emelhet; ebben az esetben a DOK új tagot/tagokat bíz meg, aki/akik személye ellen további kifogás nem emelhető.

¹ Kutatóintézetben foglalkoztatott törzstag esetén, lásd: 387/2012. (XII. 19.) Korm. rendelet 2. § (5) bekezdés és 8/A. § (4) bekezdés.

A MAB a doktori iskolával és az intézménnyel egyeztetve megszervezi a helyszíni látogatást vagy az online interjúkat, törekedve arra, hogy az lehetőség szerint kapcsolódjon az intézményakkreditációs eljáráshoz, és az adott intézményben azonos tudományágban működő valamennyi doktori iskolára kiterjedjen.

3. szakasz: Helyszíni látogatás és/vagy online interjú készítése

A Látogató Bizottság tanulmányozza a doktori iskola önértékelését és dokumentumait, majd a felmerült kérdések interjúk formájában történő tisztázása és további információszerezés érdekében az egyeztetett időpontban és ütemezés szerint helyszíni látogatást tesz, illetve online interjúkat folytat a doktori iskolánál. Amennyiben a Látogató Bizottság azt szükségesnek ítéli, a látogatás előtt, illetve során kiegészítő írásos információkat kérhet a doktori iskolától, illetve a felsőoktatási intézménytől.

4. szakasz: Értékelő jelentés és döntés

A Látogató Bizottság írásos értékelő jelentést készít, melynek tervezetét az esetleges ténybeli hibák (számszaki tévedések, adatok, nevek, elírások) korrigálása céljából a látogatást követő 60 napon belül, 10 napos határidő mellett megküldi a doktori iskolának. A MAB Testülete a véglegesített jelentéstervezetet megtárgyalja, és döntést hoz a doktori iskola akkreditációjáról. A Testület döntésében:

- a) támogathatja a doktori iskola maximum öt évre szóló akkreditációját,
- b) meghatározott monitorfeltételek és monitoreljárás lefolytatásának előírása mellett támogathatja a doktori iskola maximum öt évre szóló akkreditációját, vagy
- c) elutasíthatja a doktori iskola akkreditációjára irányuló kérelmet.

Az értékelő jelentés minden esetben tartalmazza a Látogató Bizottság akkreditációra vonatkozó, a MAB Testületének címzett javaslatát, továbbá az azonosított jó gyakorlatokat és a fejlesztési feladatokat, ajánlásokat.

A b) pontban rögzített kimenet esetén a jelentés, illetve a határozat pontosan meghatározza a fejlesztendő területeket és a legfeljebb két éves határidőt a monitorbeszámoló benyújtására.

Monitoreljárás előírására akkor kerül sor, ha a MAB Testülete az ESG-standardoktól és irányelvektől való közepes mértékű, orvosolható eltérést állapít meg. A monitoreljárás célja a megállapított eltérések, hiányosságok pótlásának nyomon követése, a folyamatfejlesztések ellenőrzése. A feltételek nem teljesítése az akkreditáció megvonásával jár. A monitoreljárás Útmutató és Eljárásrendje a MAB honlapján elérhető.

A c) pontban rögzített kimenet esetén: jogszabályban rögzített, működési szempontból alapfeltétel nem teljesülése esetén azonnali hatályú, ESG-nek való megfelelés hiányában az adott tanév utolsó napján történő hatálybalépéssel történik. Amennyiben az adott tanév végéig az ESG-megfelelést a DI megnyugtató és bizonyítékokkal alátámasztott módon pótolja és erről a MAB-ot tájékoztatja, az akkreditációs hatály visszaállítását a MAB Testület napirendjére tűzi.

A MAB a Testület döntését követően az értékelő jelentést és a döntést megküldi az intézmény rektorának, a doktori iskola vezetőjének, valamint honlapján és a DEQAR-adatbázisban közzéteszi.

Amennyiben a szakvéleményben foglaltakkal a FOI nem ért egyet: a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül, az azonos tárgy vagy személy tekintetében felülvizsgálati kérelmet

nyújthat be a MAB-hoz újabb szakvélemény elkészítése érdekében. A felülvizsgálati eljárásra a MAB Felülvizsgálati Bizottságának ügyrendje irányadó.

A FOI a MAB Testület határozatának keltétől számított 30 napon belül panaszt tehet a MAB Panaszkezelési Rendje alapján a MAB eljárásához kapcsolódó olyan tárgyban, amely nem minősül felülvizsgálatnak vagy a MAB joghatályos döntése elleni jogorvoslatnak. Panasz tárgya irányulhat többek között eljárási hibára, szabálytalanságra vagy a MAB mint szervezet neve alatt eljáró személy magatartására.

5. szakasz: Visszajelzés

A döntéshozatalt követően a MAB kérdőív útján, anonim módon, visszajelzést kér mind a szakértőktől, mind a FOI-tól a lefolytatott eljárásról. A kérdőívek eredményeit az eljárás fejlesztéséhez használja fel.

6. szakasz: Újraakkreditációs eljárás

A 4. szakasz c) pontjában rögzített, az ESG-nek való megfelelés hiányában nem támogatott akkreditáció esetén, az akkreditáció megvonásáról szóló határozat az adott tanév utolsó napján lép hatályba. A hatályba lépés napjáig DI számára biztosított a lehetőség, hogy ezen időtartam alatt a hiányzó fejlesztéseket teljesítse, vagy összetett hiányok esetén a megfelelés irányába mutató konkrét lépéseket tegyen (pl.: Szenátus által elfogadott szabályozás, eljárásrend pótlása).

A fejlesztések, hiányosságok pótlását a monitoreljáráások esetében irányadó Útmutató és Eljárásrendben foglaltaknak megfelelően szükséges előkészíteni és benyújtani. Felhívjuk a figyelmet, hogy az újraakkreditáció egy rendkívüli és gyorsított eljárás, így abban további hiánypótlásra már nincs lehetőség. A beszámolóban elsősorban az akkreditáció megvonásához vezető ESG meg nem felelések terén tett elmozdulást, előrehaladást szükséges bemutatni.

A beszámoló szakértői véleményezése, valamint a döntéshozatali folyamat szintén a monitoreljáráás Útmutató és Eljárásrendjében foglaltaknak megfelelően történik.

A Testület döntésében:

- a. visszaállíthatja a doktori iskola akkreditációs hatályát, ebben az esetben a korábban hozott, az akkreditáció megvonásáról szóló határozatot a Testület hatályon kívül helyezi és az nem lép hatályba;
- b. megerősítheti az doktori iskola akkreditációjának megvonását.

III. Főbb irányelvek az önértékelés elkészítéséhez

III.1 Az önértékelés célja

Az önértékelési szempontrendszerben megfogalmazott tématerületek valamennyi magyarországi doktori iskolára vonatkoznak. Fontos, hogy a doktori iskola a maga sajátosságait figyelembe véve értelmezze és válaszolja meg a kérdéseket.

Már működő doktori iskola esetében az önértékelésnek az előző sikeres akkreditáció óta eltelt időszakot kell felölelnie. Célja, hogy teljes képet adjon a doktori iskola tevékenységéről, és rajta keresztül a MAB Látogató Bizottsága áttekinthesse a doktori iskola céljait és értékelhesse az azok

elérését célzó folyamatokat. Ennek érdekében szükséges az aktuális helyzethez vezető döntéseket, folyamatokat is felvázolni, és kitérni a várható/tervezett változásokra és azok hatására.

Fontos, hogy az önértékelés elsősorban elemzést, értékelést és összegzést tartalmazzon, az adatok és leírások elsődleges szerepe ezek alátámasztása legyen.

Az önértékelési szempontrendszer számos helyen tartalmaz a doktori iskola eljárásaira, szabályzataira, folyamataira vonatkozó kérdéseket, amelyek nem függetleníthetők az intézmény eljárásaitól, szabályzataitól és gyakorlatától, azaz nem jelenti azt, hogy ezeknek az intézmény eljárásaitól, szabályzataitól, folyamataitól különállónak kellene lenniük. Fontos azonban annak bemutatása, hogy a doktori iskola eljárásai miként alkotnak külön alrendszert az intézményi rendszeren belül a működés, információgyűjtés, elemzés, értékelés, visszacsatolás és továbbfejlesztés tekintetében (PDCA-ciklus).

Hasonlóképpen, lehetnek olyan szempontok, adatkérések, amelyek vizsgálata, a hozzá tartozó adatok dokumentálása korábban nem volt gyakorlat. Ilyen esetben a rendelkezésre álló információk ismertetése és elemzése, valamint az adott szempontnak a doktori iskola működésébe való beépítése az elvárható.

Az egyes pontok alatt zárójelben található, dőlt betűvel szedett kérdések nem fedik le teljesen az adott pont tartalmát, céljuk a válaszadás segítése.

III.2 A legutóbbi sikeres akkreditációs eljárás óta, illetve az önértékelés benyújtása és az interjúk között bekövetkező változások

A legutóbbi sikeres akkreditációs eljárás óta bekövetkezett változásokat, az azokból a minőségbiztosítási rendszerre vonatkozóan levont következtetéseket a következő esedékes akkreditációs eljáráshoz készült önértékelésben szükséges bemutatni. A törzstagok vagy a doktori iskola vezetőjének személyében, illetve a doktori iskola egyéb körülményeiben bekövetkezett változás miatt külön bejelentést vagy eljárást a MAB nem ír elő.

A Látogató Bizottság törekszik az akkreditációs eljárás folyamata alatt bekövetkező változások figyelembevételére, mindazonáltal az akkreditációs eljárás eredményeként meghozott döntés alapvetően a benyújtott dokumentumokban fennálló körülmények értékelését tükrözi.

III.3 Mellékletek és egyéb információforrások

A doktori iskola az önértékeléshez bármilyen további, általa fontosnak tartott dokumentumot csatolhat mellékletként. Ezeknek azonban mindig a dokumentum törzsében megfogalmazott összefoglalások, következtetések alátámasztását kell szolgálniuk, nem az önálló értékelést vagy elemzést.

A nagy terjedelmű dokumentumokat, táblázatokat kérjük a MAB számára egyedi jelszóval ellátott intézményi felületre feltölteni, úgy, hogy az akkreditációs döntés meghozatalától számított legalább egy éven át elérhetőek maradjanak.

Az akkreditációs eljárás ideje alatt – az eljárás kezdeményezésétől a Testület döntésének meghozataláig – a MAB a doktori iskola weboldalára és az ODT-adatbázisra hiteles tájékoztatási

felületként tekint. Az ott szereplő adatokat és információkat a Látogató Bizottság tényként értékeli. A MAB az akkreditációs eljárás során adatot kérhet a Felsőoktatási Információs Rendszerből is.

III.4 Formai követelmények

Kérjük, hogy a doktori iskola önértékelését az önértékelési szempontrendszerben megadott struktúrát követve készítsék el, az egyes kérdések alá rendezve az adott témakörhöz tartozó információkat, elemzéseket és következtetéseket. A dokumentumban lévő tartalomjegyzéknek frissítés után is pontosan tükröznie kell az önértékelés szerkezetét, beleértve az esetleges további melléleteket.

Az önértékelési eszköz nyelvről az intézmény és a MAB egyeztet, figyelembe véve a doktori képzés nyelve(í)t.

Az önértékelés sablont az alábbi formai szempontok figyelembevételével szükséges kitölteni:

- 12-es betűméret,
- szimpla sorköz,
- max. 6 pt térköz,
- normál margóméret.

A dokumentum teljes hossza melléletek nélkül ne haladja meg a 30 oldalt.

Az önértékelést tartalomjegyzékkel és oldalszámozással ellátva, egyetlen, kereshető pdf fájlként szükséges benyújtani. Benyújtási felület: MAB Titkársági Információs Rendszer (<https://tir2.mab.hu>).

Az önértékelés készítése során felmerülő kérdéseket a MAB Titkársága által kijelölt referenshez elektronikus levélben, vagy a doktori@mab.hu címre lehet intézni.

Melléklet

1. sz. melléklet

ELJÁRÁSINDÍTÓ REKTORI KÉRELEM

Alulírott mint a(z)
..... felsőoktatási intézmény (továbbiakban Intézmény)
rektora felkérem a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottságot (továbbiakban MAB) az alábbi

- működő, vagy

a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. Tv. 67. § (4) bekezdés, valamint a 71/B. § (1) bekezdés d) pontja alapján

- létesítendő, vagy
- új tudományággal bővítendő

doktori iskola akkreditációs eljárásának lefolytatására.

(Kérjük, doktori iskolánként külön nyilatkozatot nyújtsanak be. A megfelelő a fenti listában aláhúzendó.)

Doktori iskola neve	Azonosító	Akkreditációjának hatálya (működő doktori iskola esetén)
	D.....	

Működő doktori iskola akkreditációs eljárásának kezdeményezése esetén: kérem, hogy a MAB a D..... számú doktori iskola jelenleg érvényes akkreditációjának hatályát az eljárásban történő határozathozatal várható időpontjáig hosszabbítsa meg.²

Tudomásul veszem, hogy a jelen nyilatkozat benyújtásától számított 30 napon belül a MAB megküldi az akkreditációs eljárásra vonatkozó szolgáltatási szerződést.

Kelt:

.....

rektor aláírása

² A MAB az akkreditáció hatályát csak abban az esetben hosszabbítja meg, amennyiben az Intézmény még annak lejárata előtt kérvényezi az eljárás lefolytatását.